

жырғ 82
к.59

Жомоктор менен тарбия

Көкөлөй үчкан **ЖОМОКТОР-1**

УДК 821.51-93

ББК 83.8

К 76

Жазған: Мұжган Шейхи

Которгон: Гүлзада Абакирова

Редактор: Рахат Гедик

Жооптуу редактор: Жыпаргүл Кочкорбаева

Дизайнер: Насыпбек Асанбаев

Сүрөтчүсү: Сулейман Өзконук

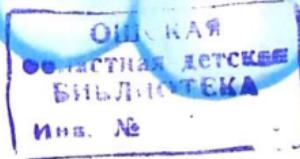

К 76 Көкөләй учкан жомоктор-1. - Б. 2016 - 96 б.

ISBN 978-9967-475-15-1

9789967475151-1

К 4803300100-16

ISBN 978-9967-475-15-1

УДК 821.51-93

ББК 83.8

©Avrasya Press, 2016

МАЗМУНУ

**Суу жана сүт -
ак ниеттүүлүк / 5**

**Керим мырзанын ат айланкөчөгү -
маңдайы жарык болуу / 17**

**Эр жүрөк жоокер -
буюмдарга жаман мамиле кылбоо / 31**

**Үйкусу качкан кичинекей пингвин -
ачылыш жасоого умтулуу / 43**

**Кичинекей суу чаян жана толкундар -
тил алуу / 55**

**Көлмө, чака жана дарыя -
сабыр жана шүгүр / 68**

**"Кайрадан уктап калыптырмын" -
кечикпөө / 79**

**Кызыл поезддин туулган күнү -
жооткоттуу / 89**

**Кундуз атанын белеги -
туруктуулук / 99**

Китеп ээси

Сурөтүндү
жабыштыр

СУУ ЖАНА СҮТ

Менин силерге айтып бере турган жомо-
гумдагы болгон окуяны күтүп, канчалаган
жылым кылымдардын бүктөмүндө калды
десен... Бул анчейин деле баатырлыгы, же
каармандын тарыхта кала турган изи баян-
далган окуя әмес. Бул жөн гана биэдин
күнүмдүк турмушубуздагы айрым маани
бербеген адамдык касиеттин учурларын

эске салган аңгеме. Ошентсе да мындаи атадын анчалық маани бербей жүргөн кылышынан көп нерсе өзгөрүп, башка нұкка түшөөрүн эске салып коюшубуз керек. Анда әмесе бул жомогубузду баштайлы.

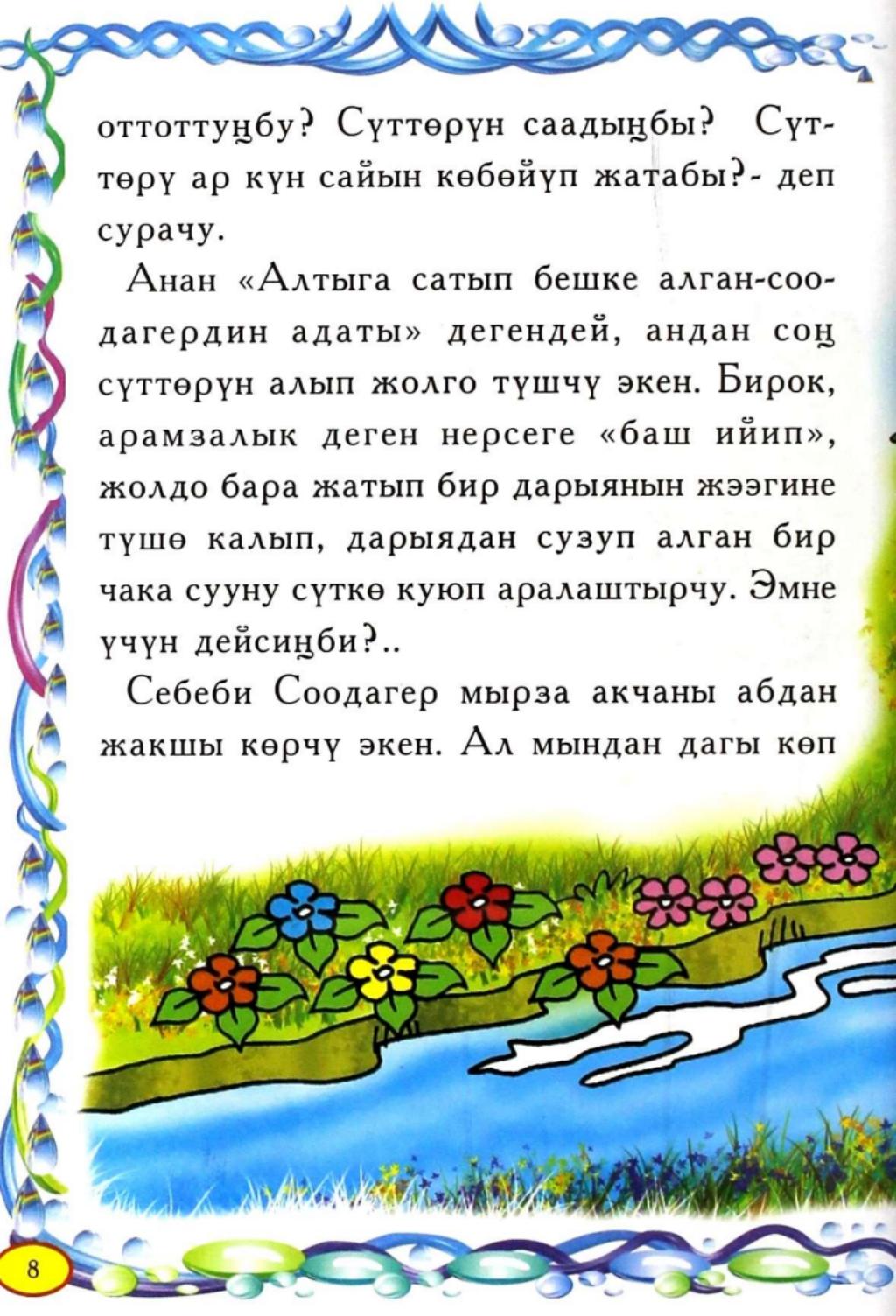
Өткөн бир заманда Соодагер аттуу бир бай адам жашаган экен. Соодагер мырзанын чоң бир үйүр койлору, бул койлорду кайтарган Сабырбек аттуу абдан жакши бир койчусу болуптур. Койчу Сабырбек

ар күнү әртең менен әртең койлорду жа-
йық жана көк шибери көйкөлгөн жерлерге
айдалап барып откозчу. Койлор болсо бул
жерде кечке чейин оттошчу. Кеч кирген
маалда Сабырбек койлорду айдалап дыйкан
чарбага кайтчу. Аларды саап, сүттөрүн
чакаларга куйчу. Ар күнү кечинде Соода-
гер мырза машинеси менен келип:

— Сабырбек! Койлорду жакшылап

оттоттуңбу? Сүттөрүн саадыңбы? Сүттөрү ар күн сайын көбөйүп жатабы?- деп сурачу.

Анан «Алтыга сатып бешке алган-соодагердин адаты» дегендей, андан соң сүттөрүн алып жолго түшчү әкен. Бирок, арамзалық деген нерсеге «баш ийип», жолдо бара жатып бир дарыянын жээгине түшө калып, дарыядан сузуп алган бир чака сууну сүткө куюп аралаштырчу. Эмне үчүн дейсиңби?..

Себеби Соодагер мырза акчаны абдан жакшы көрчү әкен. Ал мындан дагы көп

акча табыш үчүн мындан дагы көп сүт сатуусу керектигин ойлоочу. Ушул себептен ал ушинтип сууну аралаштырып жиберип, сүттү көбөйтчү. Койчу Сабырбек Соодагер мырзанын бул ишин байкап калып, ага абдан нааразы болду. Өзүнчө: «Бул абдан бир жаман жорук. Адамдар сүт алыш үчүн акча берип жатышпайбы... Алар дарыянын суусун алыш үчүн берген жок да...» деп ойлонду.

Ошентип арадан көп күндөр өттү. Бир күнү Сабырбек: «Менин оюмча Соодагер мырза менен сүйлөшүп көрбөсөм иш оңолбойт окшойт. Мындаң ишти ал жасабаш керек эле. Минтип отурса бир күнү бул жоругу айланып башына тиісе, бир жаман иш болот, баарыбыз баләэгे батабыз» деп ойлонду. Ал күнү кечке маал Соодагер мырза күндөгүдөй эле сүттөрдү алганы келгенинде Сабырбек чыдабай кетип:

— Соодагер мырза, сүткө суу куйған жакшы иш әмес,- деп кепти баштаганда

Соодагер мырза муруттарын
күймұлдата ачуусу менен:

— Сен кандай көп сүй-
лөп калғансың! Θз ишиң-
ди кылғын! Мен әмне
кылыш керек экендигин
абдан жақшы билемин,-
деди. Андан соң сүт-

төрдү алып кетти. Сабырбек кагуу сөздү
уккан соң, абдан капаланды. Θзүнчө:

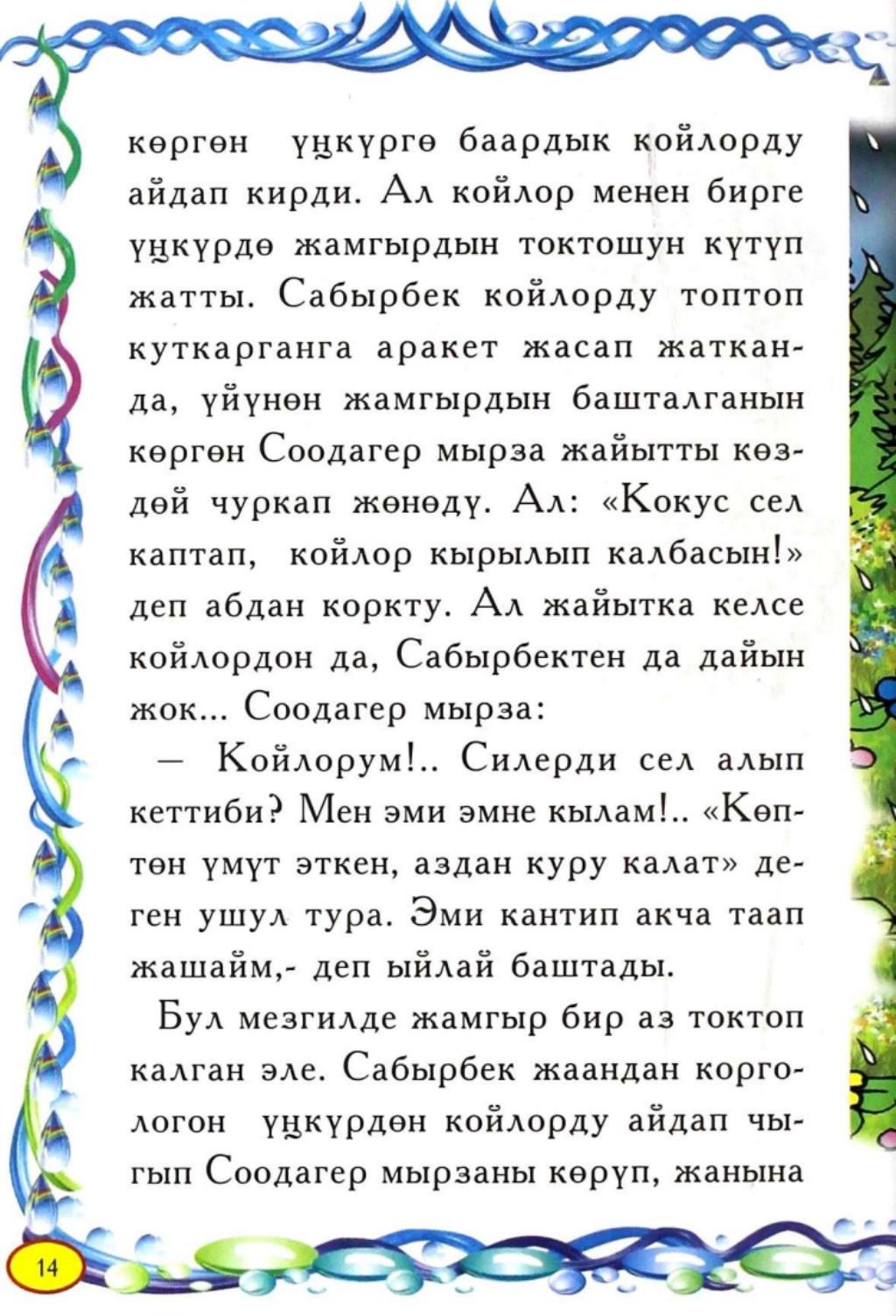
— Аны әскертем деп өзүм катуу сөз
уктум. Эми мындан ары әмне кылса өзү
билсин,- деди күбүрөнүп.

Эртеси күнү әрте менен Сабырбек кой-
лорду тоонун әтегиндеги түзгө айдалап бар-
ды. Койлор оттой башташты. Арадан бир
нече saat өткөндөн кийин асманды булат
каптап, түштөн кийин тез эле айлана
алай-дүлөй болуп, абдан катуу жаан жаай
баштады. Сабырбек шашкалактап:

— Койлор тезирәэк, тезирәэк жаныма
келгиле,- деп кыйкыра баштады. Кой-

лордун баарын шашылыш түрдө тоонун
этегине айдап барды. Алар үчүн ише-
нимдүү бир ыңгайлуу жер издей баштады.
Ушул мезгилде аябагандай коркунучтуу
чагылган жарк эте түштү да, күн катуу
күркүрөй баштады. Байкуш койлор абдан
корккондуктан бири-бирине кыпчыла
жашынышты. Сабырбек бир далай ара-
кет жасагандан кийин тоонун этегинен

көргөн үңқүргө баардык койлорду айдап кирди. Ал койлор менен бирге үңқүрдө жамғырдын токтошун күтүп жатты. Сабырбек койлорду топтоп куткарганга аракет жасап жатканда, үйүнөн жамғырдын башталганын көргөн Соодагер мырза жайытты көздөй чуркап жөнөдү. Ал: «Кокус сел капитап, койлор кырылып калбасын!» деп абдан коркту. Ал жайытка келсе койлордон да, Сабырбектен да дайын жок... Соодагер мырза:

— Койлорум!.. Силерди сел алыш кеттиби? Мен эми эмне кылам!.. «Көптөн үмүт эткен, аздан куру калат» деген ушул тура. Эми кантип акча таап жашайм,- деп ыйлай баштады.

Бул мезгилде жамғыр бир аз токтоп калган эле. Сабырбек жаандан коргологон үңқүрдөн койлорду айдап чыгып Соодагер мырзаны көрүп, жанына

келди да ага:

— Соодагер мырза, көп жылдар бою адамдарга суу аралаштырган гана сүттү саттыңыз. Көрдүңүзбү, бир аз болгондо баардык койлоруңуз сүтү менен бирге сууга аралашып агып кетмек,- деди.

Соодагер мырза койлорунун әч нерсе болбогонун көрүп абдан кубанып кетти.

Албетте, бул болгон окуядан ал жакшы бир сабак алган эле. Ушул окуядан кийин ал әч кимге суу кошулган сүттү сатпай калган экен.

маңдайы жарык
булуу

КЕРИМ МЫРЗАНЫН АТ АЙЛАНКӨЧӨГҮ

Бар экен, жок экен биздин арабызда өз маңдайына жазган күнүн көрүп, балдарды ойното турган ат айланкөчөгүн иштетип күнүмдүк нанын таап жүргөн Керим аттуу адам жашаган экен. Ал ат айланкөчөгүн жүктөп алып бир тигил шаарга, бир бол шаарга кезеги менен кыдырып жүрчү. Себеби анын мындай керемет бөюнчугун көргөн балдар ат айланкөчөгүнө минип, көңүлүн ачкысы, моокуму кангыча ойно-^{шылчы} гусу келип кызыгышчу туралы.

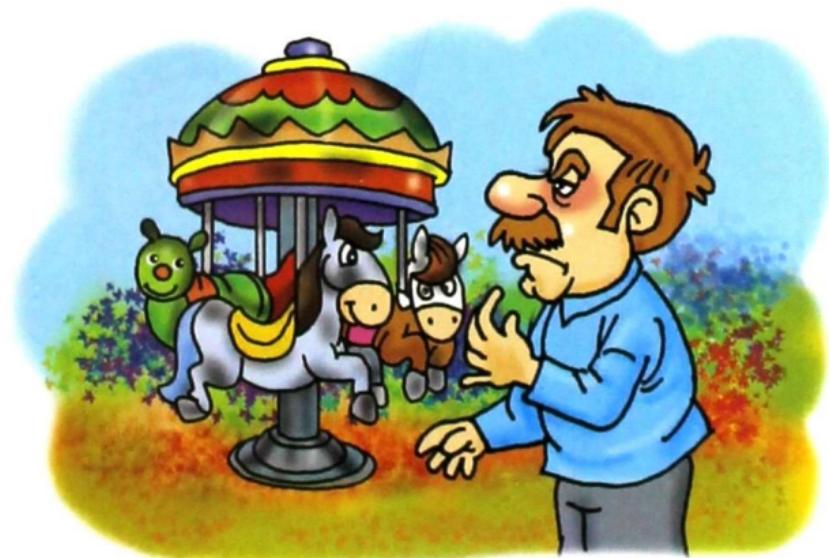
ОШСКАЯ
ОБЛАСТНАЯ ДЕТСКАЯ
БИБЛИОТЕКА
ИМ. Н. АДАМОВА

ОШСКАЯ
ОБЛАСТНАЯ ДЕТСКАЯ
БИБЛИОТЕКА

Керим мырза сырттан караган адамга абдан бактысыз болуп көрүнчү. Анткени ал дайыма эле кабагы ачылбай жүрчү. Анын жүзүнөн такыр кубанычтын күлкүсү байкалчу да эмес. Ошондуктан акыркы күндөрү бул адамдын ат айланкөчөгүн минген балдардын саны да азайып кеткен болчу. Мындай абал Керим мырзаны мурдагыдан да капалантып, «багы жокко дагы жок» деген сыңары, бүркөлгөн кабагынын каты көбөйө баштады. Анын оюнчуктарына балдар көп түшпөй калгандыктан, кирешеси азайып, анын кирпиги суу көтөрбөй калды. Кожоюнунун мындай

абалын байкап жүргөн ат айланкөчөгү да бактысыз эле. Себеби көптөн бери каралбагандыктан ал әптер-септеп кылдырап айланып, анан дагы «качыр-кучур» деген сыйктуу добуштарды чыгарчу. Ал тургай боектору да эскилиги жеткендиктен сыйрылып калган эле. «Ээсине жараша эшеги болот» дегендей, Керим мырза күндөн-күнгө кабагы мурдагыдан да бүркөлгөн сайын, ат айланкөчөгү да күндөн-күнгө дагы эскирип, көркөмсүз көрүнө баштады.

Күндөрдүн биринде кичинекей бир бала таенеси менен паркка сейилдегени келишти. Ал алыстан әле ат айланкөчөгүн көрдү да, дароо ага миниш үчүн жанына чуркап барды. Бул каруселге түшөөрдөн мурда ал жанындағы таенесинен:

— Таене, ат айланкөчөгүнө минсем болобу? - деп уруксат сурады. Таенеси анын жанына келди. Алгач кабагы бүркөө Керим мырзаны, андан соң шалдыраган ат айланкөчөгүн баамдай карагандан кийин:

— Жок, күчүгүм. Буга минүүгө уруксат

бере албайм. Кааласаң тигиндей баралы, башка селкинчектерге деле түшсөң болот,- деди.

Алардан анча алыс әмес жерде турған Керим мырза булардың сүйлөшкөндөрүн уккан соң абдан капаланды. Небересинин артынан қарай бара жаткан аял Керим мырзанын капаланган абалын байкай ага кылчая карап:

— Жасаган ишиңиз абдан кызыксызыбы, ыя?- деп сурады. Мындаң күтүүсүз жерден берилген суроого ансыз деле зеригип, санааркай отурған Керим мырза:

— Ооба, эжеке. Ат каруселине минген балдардын саны күн өткөн сайын азайып жатат, - деп жооп берди. Жашоонун ачууттаттуусун башынан өткөрүп калган аял абдан акылдуу жан эле. Ал Керим мырза менен кобурашканы жакындап келди да:

— Мен балдардын эмне себептен ат айланкөчөгүнө минбей жатканын билемин,- деди. Керим мырза кубанып кетип:

— Чын элеби? Айтыңызчы, балдар ат каруселине эмнеге минбей жатышат?- деп сурады. Жашы улгайган аял жылуу жылмая:

— Уулум, сен менин бalam курактуу

экенсиң. Айткандарыма көңүлүң чөгүп, шагың сынып калбасын. Балдардын ат айланкөчөгүнө кызықпаганынын эң негизги себеби, сенин бактысыз жана кабагың бүркөө болуп турган кебетең. Балдар ат айланкөчөгүнө көңүл ачуу үчүн минишет, туурабы? Бирок сенин бул капалуу абалыңды көргөн соң, бирөө да ат айланкөчөгүн мингенден моокуму канбайт. Жайылган кучактын жарпын жазылган кучак жазат,- деди божурап.

Керим мырза ага макул болгонсуп:
— Туура айтасыз, бирок ушул азыр да

оўлогон оюм оңунан чыкпай, ишим илгөрилебей турган маал. Ичимдеги санаадан улам күлө албай жатам. Эмне кыламын? - деди.

Жашы улгайған аял:

— Сен адамдарга, өзгөчө балдарга кызмат көрсөтөсүң. Ошондуктан сөэсүз мандайың жарық болууга тийиш. Ар дайым күлүмсүрөй жагымдуу көрүнгөнгө аракетиңди жасашың керек. Убагы келгенде өзүң да байкайсың мындай мамиледен соң көп нерселер ойдогудай болуп өз нугуна түшөт. Жакшы ой да дары. Ошондуктан

өзүндүн жан дүйнөндү жакшы ой менен дарылай билүүгө үйрөн,- деп насаатын айтты.

Керим мырза күлүмсүрөй:

— Туура айтасыз эжеке. Мындан киин айтканыңыздай өзүмдүн маанайымды көтөрүп иштөөгө болгон аракетимди жумшайм,- деди.

Улгайған айым:

— Аナン да ат айланкөчөгүң абдан эскирген экен. Аны да бир жакшынакай кылыш, кооз боёкторго боётуп, оңдот. «Ат жакшысы атчыдан, кой жакшысы койчудан» деген макал бар эмеспи,-деди жыл-

майып. Керим мырза башын ийкегиlep:

— Туура айтасыз. Качантан бери оңдоо жана боётуу иштерин ойлоп жүргөм,- деди аялдын айткандарын коштоду.

Ошентип арадан бир жума өттү. Кичинекей Каныбек менен таенеси кайрандан паркка сейилдегени келишти. Алар парктын ортосунан ат айланкөчөгүн көргөндө көргөн көздөрүнө ишенишкен жок. Керим мырзанын ат айланкөчөгү кызыл, сары жана көк түстөргө боёлуп, жайдары бир музыканын коштоосунда айланадагы шаан-шөкөткө көрк бере айланып жатып-

тыр. Аナン дагы бир топ бала ат айланкөчөгүнө түшүү үчүн кезекке туруп, анын учу сейилбактын бир топ жерине чейин жетиптири. Керим мырза болсо жоон үнү менен сүйкүмдүү жылмайып, жүздөрү жайна:

— Балдар шашпагыла, кезек менен баарыңдар минесиңер,- деп балдарга айтып жаткан экен. Кичинекей Каныбек :

— Таэнэ ат каруселине минсем болобу?
деп уруксат сурады.

Каныбектин таенеси ал маалда Керим мырза менен құлұмсүрөй саламдашып жаткан әле. Ал небереси Каныбекке дароо уруксат берди. Каныбек болсо сүйүнө чуркап барып, ат айланқөчөгүнө минүү үчүн кезекке турду.

ЭР ЖҮРӨК ЖООКЕР

Кичинекей Расул абдан кубаттуу эр жүрөк жоокер болгусу келчү. Бир топ убактысын пластик кылышын колуна алып бир тигил тарапка, бир бул тарапка чаап, кыялындагы душмандар менен «согушчу». Анын мындай жүрүш-туршуна кичинекей карындаши четте карап турса да, көпчүлүк учурда абдан коркчу. Расул үйдүн ичинде бир мүнөткө да тынч отура алbastan, чымын-куюн болуп чуркаган боюнча «согуш-

ка» даярдык көрүп баштачу. Ал көпчүлүк учурда отургучтардын аркасына, столдун астына жашынчу, себеби ал қиялында минтип «душмандарды» аңдычу. Бир маалда жашынган жеринен чыга калып, душманга чабуулга өткөнсүп креслолор менен салгылашчу. Расул ар күнү кечинде түн жарымына чейин үйдүн бакчасында қияльындагы душмандарга чабуулга чыкчу. Бактарга кылыч шилтеп, анын талында конуп отурган күштарды чочутуп качырчу. Кеч киргенде апасы аны

чакырчу, бирок ал кежирленип, тил албай үйгө кирбей койчу адаты бар эле.

Бир күнү кечинде апасы канчалық чакырганына карабастан Расул үйгө келбей койду. Ошондуктан апасы Расулду издеп бакчага барды. Бакчанын тосулган эшигинин алдына келген Расулдун апасы көргөн көзүнө ишенбей, турган жеринде катып калды. Расул бакчадагы баардык гүлдөрдү, жашылча жер-жемиштерди кылышы менен чапкылай берип, дайынын таппагыдаи абалга келтирген эле. Муну

көргөн «жоокердин» апасы баласынын жоругуна абдан ачуусу келди. Аナン жини менен Расулга карап:

— Бакчадагы гүлдөрдө, жашылчаларда эмне өчүң бар эле, Расул? Аларды чоңойтүш үчүн мен канча әмгек кылганымды билесиң да, «баракелде!» уулум! - деди нааразы боло.

Расул болсо апасынын айтканына маани бербegenсип, кылышын аркы-терки шилтей ары-бери басып турға берди. Ал апасынын

нааразы болгон сөзүнө:

— Мен тайманбаган, таш боор жоокермин! Бүгүн душмандарым менен согуштум, алардын таш-талканын чыгарып салдым,- деп жооп берди. Апасы Расулду карап, бир аз ойлонуп туруп калды. Андан соң:

— Макул, туура айтасың. Сен коркпогон жана каардуу бир жоокерсисиң. Баардык жоокерлер согушка кеткенде учу-кыйырсыз чөлдөрдөн, коркунучтуу токойлордон

өтүшөт. Уйку эмне экенин, ач калуу эмне
экенин билишпейт. Күнбү, же түнбү эч
нерсеге карабастан эшикте жатып таң
атырышат. Эми мындай, азыр асманды
да булат кептап калды, күтүүсүз жерден
бир маалда жамгыр да жаашы мүмкүн.
Сен коркпогон жана каардуу бир жоокер
эмессиңби, башка жоокерлер сыйктуу
баардык кыйынчылыкка даяр болуун ке-
рек! Коркпос эр жүрөк жоокер, Расул,

бул күнү сен кечинде бакчада каласың! Кандай болсо да бакчадагы болгон жер-жемиштерди кескилеп салыптырысың, каа-лашыңча аларды жей бер эми, кардың ач болбойт! - деди да, үйгө кирип кетти.

Ошентип апасы кеткенден кийин кичи-некеý Расул бакчада жалғыз өзү калып калды. Күн улам барган сайын сууктай баштады. Ал аз келгенсип жамғыр да акырын себелеп кирди. Суу болуп калба-йын деген Расул үйдүн дубалынын түбү-нө бүрүшүп отуруп калды. Ал ушинтип

жаандан коргонуп жатты. Күн бою такыр бир орунда турбастан «согушкандыгы» үчүн курсагы да курулдай баштаган болчу. Бир маалда жалгыздыктан да абдан тажап, зериге баштады.

Улам барган сайын айлананы көзгө сайса көрүнгүс караңгылык капитай баштагандыктан, абдан коркунучтуу боло баштады. Апасынын күндөгүдөй аны чакырганын эстеп, бушайман болду. Би-

рок чыдап, уятынан сабырдуулук кылыш отурду. Тилекке каршы ал күнү кечинде апасынын чакырган үнү угулган жок. Акыры отурган жеринен турду да, үн жок, сөз жок үйдү көздөй жөнөдү. Үйдүн эшигин акырын ачып, демин ичине ката, жыла баскан боюнча ашканадан бир кесим нан алыш, анан өзүнүн бөлмөсүнө кирди. Уулун баятан бери байқап турган апасы Расулдун жанына келди да:

— Эмне болду, Расул? Сен коркпогон бир баатыр жоокер әмес белен? Жоокер

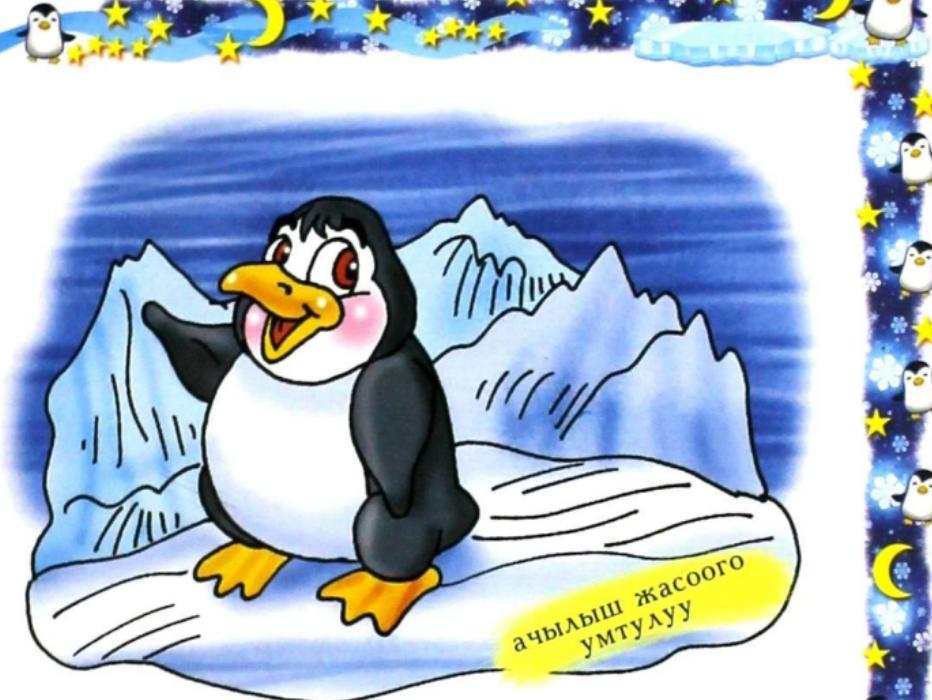

ар кандай шартка карабастан ар кандай абалда жоокер боюнча калат. Ал жалаң гана өзүнөн алсыздарга каршы турбастан, күчтүү болгондор менен да согушуп жеңишке жетет,- деди да, сыртка чыгып кетти.

«Тектүү сөз темир дарбазаны ачат» дегендей кичинекей Расул жуурканын үстүнө кымтый жамынып:

— Ооба, бул жоокер болуу демилгесин дагы бир жолу жакшылап ойлонушум керек экен,- деп өзүнчө ойго батып көзүн жумду.

ҮЙКУСУ КАЧКАН КИЧИНЕКЕЙ ПИНГВИН

Жер шарынын алысқы бир бурчунда апасы жана атасы менен жашаган кичинекей бир пингвин бар экен. Ар күнү кечинде ал дайыма жатаар маалында өз бөлмөсүнө керебетин көздөй барып, төшөгүнө жатып, әрте уктап калчу. Бир күнү кечинде ал төшөгүнө жаткандан кийин такыр үйкусу келбей койду. Жаткан төшөгүнөн бир тигил тарапка, бир бу тарапка буру-

ла ооналактап жатты. Бир маалдан кийин мындай аракетинен соң уйкусу качканын билип, жууркандын ичинен чыгып, төшөгүнүн үстүнө отурду. Так ошол маалда апасы анын бөлмөсүнө кирди. Кичинекей пингвин:

— Апаке, менин такыр уйкум келбей жатат,- деди. Апасы кичинекей уулунун башынан сылап:

— Уулум, сага бир жомок айтып берсем угасыңбы?- деп сурады. Кичинекей пингвин кубанып:

— Ооба, угам апаке. Жомок айтып бер-

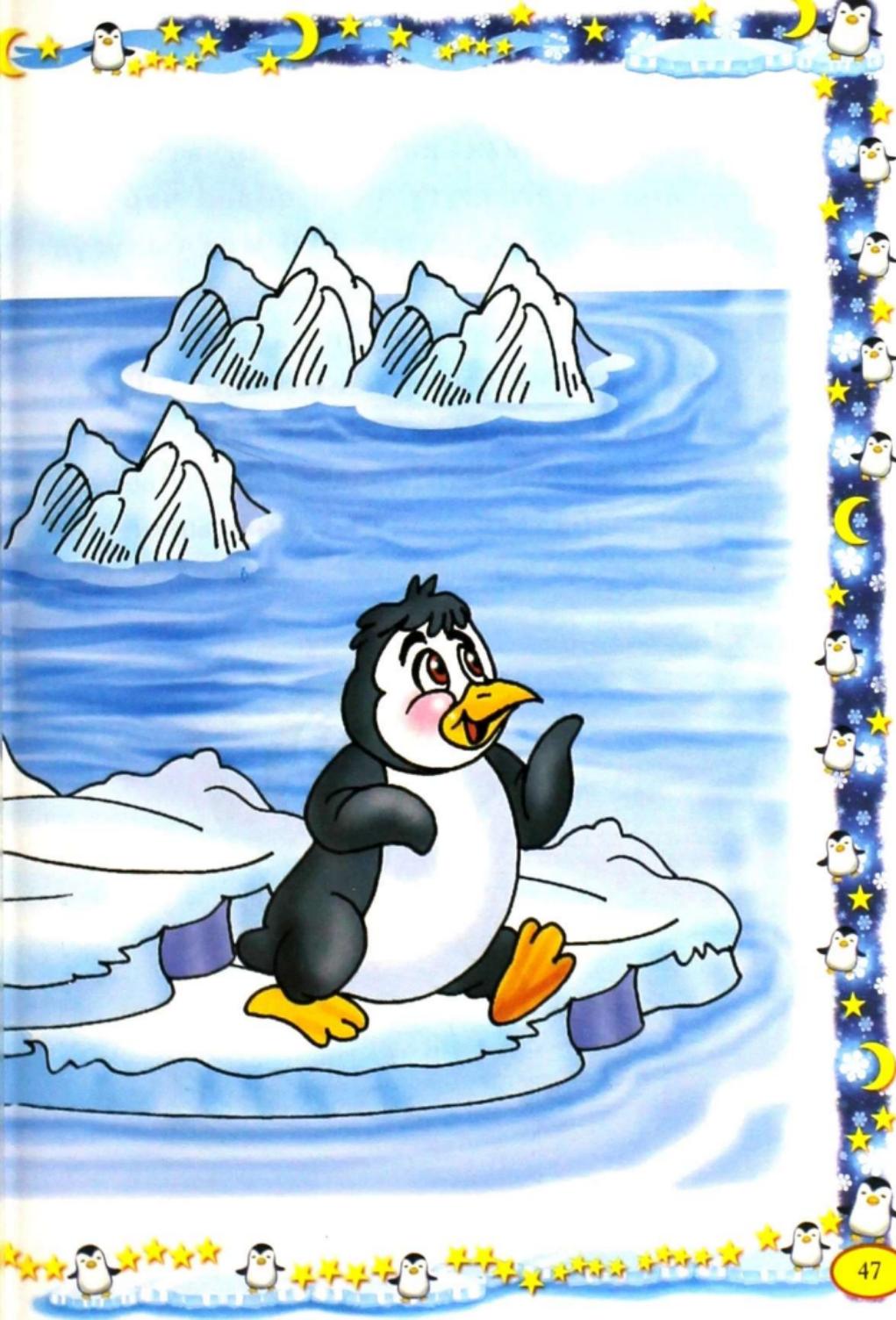
сеңиз, сонун... - деди. Аナン анын көктөн издегени жерден табылғансып, апасынын тизесине жаздана кериле жатып калды. Пингвин эне бир аз ойго баткан соң аңгемесин баштады.

«Бар экен, жок экен.... Алысқы бир суук өлкөдө муздан жасалған кооз бир чакан үйдө жашаган кичинекей бир пингвин бар экен. Кичинекей пингвиндин әң choң самаган кыялы бүтүн дүйнөнү қыдырып көргүсү келүү экен. Күндөрдүн бириnde ал үй-бү-

лөсү менен коштошуп жолго чыгат. Ал бакытты издебей кол менен жараткысы келип, ат арытып, жол карытып күнү бою жол жүрөт... Бирок туш-тараптын баары мемиреп аппак карга чөмүлгөн эле. Кай тарапты карабасын кардан, муздан башка эч бир нерсе жок болчу. Ошентип кеч да

кирди. Кичинекей пингвин таң аткандан бери жол жүргөндүгү үчүн абдан чарчап-чаалыккан болчу. Дароо бир муз бөлүгүн таап, анын жанына кыйшайып жата кетти. Ошентип ал терең уйкуга батты. Таң аткан маалда пингвин дале бышылдап каттуу уктап жатканда, ал жаткан муз бөлүгү сынып ортосунан экиге жарылды. Мындай күтүүсүз абалдан чочуп, капысынан ой-гонгон кичинекей пингвин алдындагы муз

сыныгынын деңизде сүзүп бара жатканын көрдү. Муздун сынган бөлүгүнүн үстүндө калган кичинекей пингвин, сапарын ушул абалда улантууну чечти. Ал көз мелжиткен көгүлтүр суунун үстүндө калкып бара жатып, күндүзү балык кармап жеп, курсагын тойғузуп жүрүп отурду. Түнкүсүн болсо кымындаïй муз сыныгынын үстүндө уктады.

Күндөрдүн бир күнүндө кичинекей

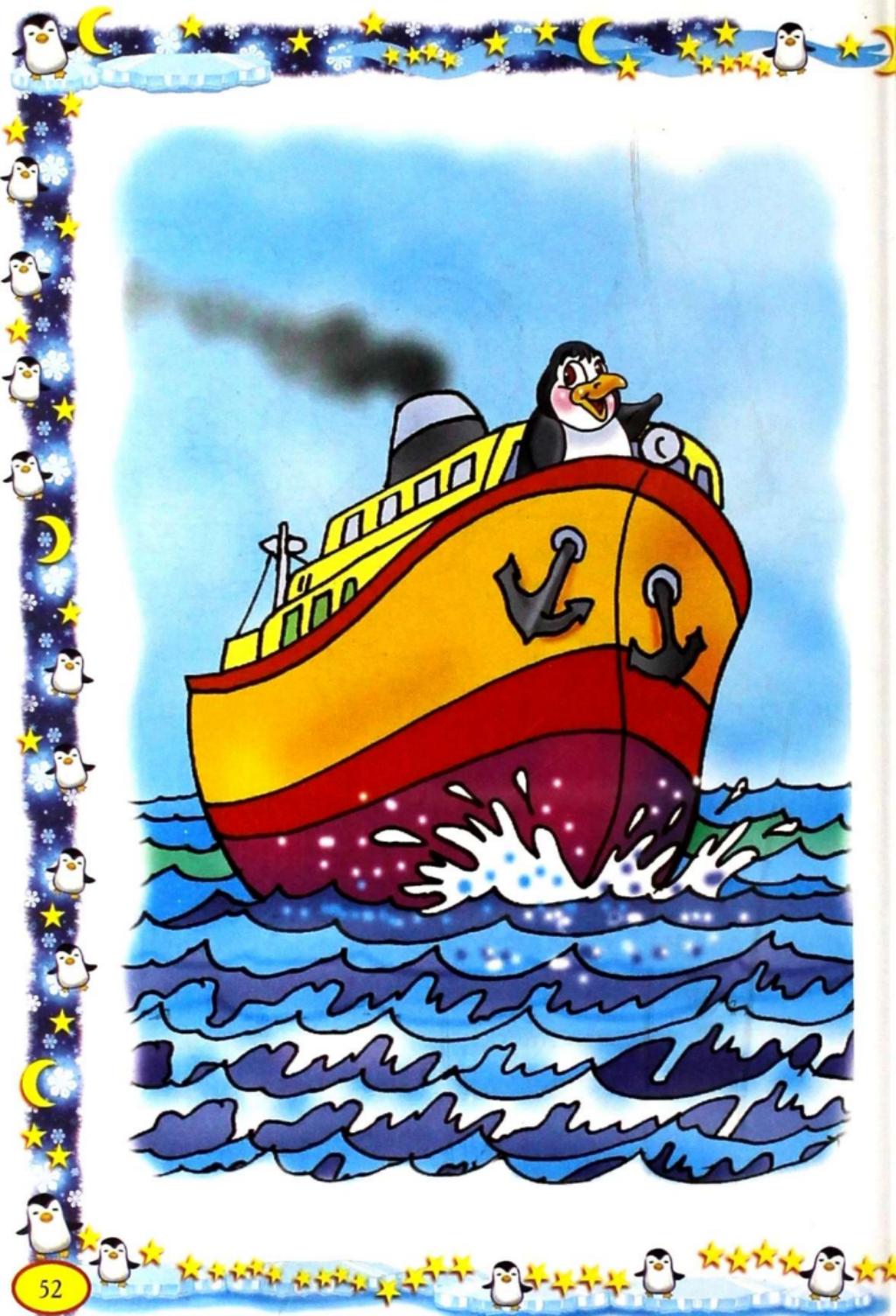

пингвин сүзгөн муз сыныгынын үстүндө ар тарапка көз чаптырып бара жаткан болчу. Кокусунан алдынан колтойгон, таң калычтуу көрүнгөн бир нерсенин дөңизде сүзүп, ага жакындалп келе жатканын көрдү. Кичинекей пингвин ушуга чейин такыр мындай укмуштуу нерсе көргөн эмес эле. Улам барган сайын ага жакындалган бул колтойгон бир нерсе көрсө кеме экен. Кеменин ичиндеги кызматчылардын бири суу үстүндө калкылдай сүзүп келе жаткан кичинекей пингвинди байкап калды. Мындай күтүүсүз окуяга палубадагылар таң калы-

шып, шаша-буша аны кеменин палубасына тартып алышты. Кичинекей пингвинге тамак беришип, тамшана таңыркай карашып, анын курсагын тойгузушту. Ошентип, мындан ары пингвин кемеде калып, анын туш-тарабынан ар тарапка көз салып ойлогон максатына да жетти. Ал тургай бол кеме менен бүтүн дүйнөнү қыдырып чыкты».

Апасы аңгемесин айтып бүткөн соң, ки-

чинекей пингвин күлө:

— Ооо-ууу ! Апаке, бул кандай гана сонун аңгеме,- деди. Анда апасы:

— Ооба абдан сонун бир окуя! Аңгемедеги кичинекей пингвиндин ким экендин гин билүүгө кызыгып жатасыңбы?- деди. Кичинекей пингвин бушайман боло:

— Ооба, абдан кызыгып жатам! Мен аны тааныймынбы?- деп сурады. Апасы:

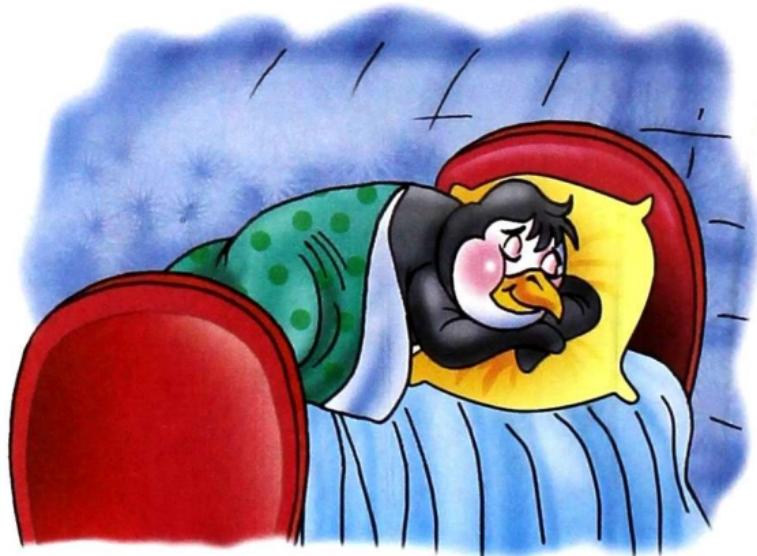
— Албетте, сен аны тааныйсың. Ал се-

нин атаң. Өзүнө айтайын, бир күнү сага бул укмуштуу, узун сапарын айтып берсін. Анын көксөгөнү — дүйнөнү дагы бир жолу кыдырып чыгуу,- деди. Анда кичинекей пингвин апасына әркелеп:

— Мен дагы атам менен дүйнөнү кыдырып чыккым келет,- деди.

Анан кичинекей пингвин мындай қызыктую аңгемеден соң укташ үчүн көздөрүн жумду. Ал кыялында дүйнөнү кыдырып жүргөнүн элестеткен боюнча уктап калды...

КИЧИНЕКЕЙ СУУ ЧАЯН ЖАНА ТОЛКУНДАР

Көз кайкыган бир жәэкте апасы менен жашаган кичинекей бир суу чаян бар экен. Алар жашаган асканын түбүндөгү үйүнө дайыма кичинекей жана соң толкундар урунуп турчу. Кичинекей суу чаян толкундарды абдан жакшы көрчү. Ал дайыма толкундардын арасына кирип, алар менен ойногусу келчү. Бирок апасы кичинекей

сүү чаяндын толкундар менен ойноосуна
уруксат бербей:

— Сен али аябай кичинекейсиң. Сен үчүн
толкундар ушул маалда абдан кооптуу.
Чоңойгонго чейин чыда. Чоңойгонунда
экөөбүз бирге толкундар менен ойнойбуз,
макулбу балам? Эл ичинде «сабырдын
түбү сары алтын» деген сөз бар эмеспи.
Сабырдуу бол,- дечү экен.

Бирок кичинекей суу чаян чоңойгон-
го чейин күткүсү келбей чыдамы кетти.
Дароо чоңоюп толкундар менен ойногусу
келди. Апасы үйдө жок болгон күндөрдүн
биринде кичинекей суу чаян апасынын
айткандарын эсинен чыгарып, үйү жай-
гашкан аскадан чыкты да, деңизди көздөй
жылып жөнөдү. Толкундар аны көргөндө
күлүмсүрөшүп:

— Мында кел, кичинекей суу чаян! Кана,
бери келсең сени бир аз үстүбүзгө чайпай-
быз,- дешти. Кичинекей суу чаян сүйүнгөн
боюнча сүзүп отуруп толкундарга жетти.

Толкундар аны ары-бери чайпай башташты. Суу чаян болсо өзүнчө: «Апам мындай жагымдуу толкундар үчүн әмнеге башкача нерсени айтты. Булар такыр коркунучтуу деле әмес экен го...» деп ойлонду. Кичинекей суу чаян бир бул толкунга, бир тигил толкунга, анан дагы бир башкасына секирип, улам толкун жаңыртып ойной баштады. Бул мезгилде толкундар улам барган сайын чоңоюп, көбүрүп-жабырып, бурканшаркан болуп чоңоё көтөрүлүп калган эле.

Кичинекей суу чаян толкундар чоңойгон сайын каткырып күлүп, сүйүнүп жатты. Ошентип бара жатып бир маалда толкундар ушунчалык бийиктеп чарпыла

баштаганда биздин кичинекей суу чаян толкундарга:

— Корко баштадым. Суранам, мени абдан бийик чыгарбай эле койгулачы,-
деп жалооруду.

Бирок толкундар кичинекей суу чаяндын сөздөрүн катуу күү-шаанын арасынан укпай,

ал тургай аны дагы да бийиктикке чыгара башташты. Кичинекей суу чаян абдан корк-кондуктан кыйкырып жатты. Ал ошентип: «Энесин укпаган кулун карышкырга жем болот» деген макалдагы абалга туш болду. Ошентсе да башка айла жок эле?..

Суу чаян бийиктеген толкундардын арасында ойногон оюнунан от чыгып, кал-

чылдап корко бара жатканда капысынан
абдан чоң бир толкун кичинекей суу чаян-
ды алды да, бийик көтөрө толкуй барып,
аны бир таштын үстүнө таштап койду. Суу
чаян таштын үстүнөн толкундарга карап:

— Мени үйүмө жеткирип коёсуңарбы? —
деп суранды. Бирок толкундар кичинекей
суу чаянга жооп беришкен жок. Шамал
болсо улам барган сайын дагы да катуу
сого баштаган болчу. Ал эми асманды
болсо кара булут әчак каптап калган эле.

Кичинекей суу чаян жалгыз отурган же-
ринде туш болгон окуяга, өзүнүн кылган
кылышына нааразы боло өкүнүп, кымындай
таштын үстүндө отурган эле. Бир маалда
«Апам абдан туура айткан экен» деген ою
туш-тарабынан аны жемеге ала баштады.
Так ошол учурда деңиздин үстүндө уч-

кан бир ак чардак кичинекей суу чаянды көрүп, кайкый учуп келип анын жанына конду.

— Сен бул жерде эмне кылып жүрөсүң? Мурда сени бул жактан такыр жолуктурган эмес экенмин,- деди ак чардак.

Кичинекей суу чаян ыйлап:

— Менин үйүм бул жерден абдан алыс жакта жайгашкан. үйүмө кайткым келет, бирок кантеп кетээримди билбей жатам,- деп жооп берди.

Боору ооруган ак чардак:

— Үйлаба! Бир аз сабырдуу бол. Шамалдын катуу соккону токтоп, толкундар

жайласын. Ошондо толкундарга сени үйүнө жеткирип коюшун айтасың,- деди да, учуп кетти. Кичинекей суу чаян ак чардактын айткан кеңеши менен сабырдуулук кылып, шамал бүткөнчө чыдап отурду.

Арадан көп өтпөй эле шамал токтоп, толкундар да жайлап калды. Күн жаңыдан булаттардын арасынан кылтыйып чыга келди. Анан айланы-чөйрөгө жаркырата колго салгандай алтын нурун чачты. Бул маалда кичинекей суу чаян алды жактан кичинекей бир толкунду көрдү да:

— Толкун! Мени жәэкке, үйүмө жеткирип көёсуңбу? Апам мага абдан сарсанаа болуп жатса керек,- деп суранды.

Кичинекей толкун:

— Албетте, жеткирейин. Кана үстүмө чыксаң, сени өз жээгиңе алып барып таштап коём,- деди.

Ошентип толкун суу чаянды жээкке жеткирип койду.

Кичинекей суу чаян жээкке жетип-жете электе эле үйүн көздөй чуркады. Ал:

— Апаке! Апаке, мен келдим! Чоңой-гонго чейин чыдап сабырдуулук менен күтүүгө сөз беремин,- деп кыйкырып баратты.

КӨЛМӨ, ЧАКА ЖАНА ДАРЫЯ

Эски, бирок кооз бир короонун көз жоосун алган керемет бакчасынын ичиндеги көлмөдө түгөй болгон эки балык жашачу экен. Ал көлмө эски көлмө болгону менен аябай чоң экен, бирок бат-баттан тазаланып турбагандыгы үчүн, анын ичи кирдеп балырларга толуп калыптыр. Күндөрдүн бир күнүндө балыктардын бири Чабак айым жолдошуна:

— Каражаным! Мен башка жерлерди

көргөнгө аябагандай күштармын. Сен билесиңби? Укканыма караганда бул шаарчанын башка бир башында аябагандай кооз, шаркырап аккан бир дарыя бар экен. Ал ушунчалық кооз экен! Аны көргөн да арманда, көрбөгөн да арманда дешет. Миндиктеги уккандан бир көргөн жакшы го?.. Аны көргөнгө сен дагы күштар әмессиңби? - деп сурады. Анда әкинчи балык:

— Ооба, мен дагы Салика айымдын дарыяны жана анын укмуштуудай кооз экендигин айтып жатканын уккан болчумун. Абдан кооз бир дарыя экен. Бирок, биз

ал жакка бара албайбыз го... - деп жооп берди.

Ал күнү әртең менен чарбактын кожоюну әрте мененки тамагын ичип отуруп көлмөгө көзү урунду. Аナン ал өзүнчө:

— Бул көлмө мынча кирдеп кеткен! Бүгүн тазалайынчы, - деп сүйлөнүп жатты.

Әрте мененки тамактан кийин Азиз мырза кичинекей бир чакасын алып, көлмөнүн жанына келди. Чаканы көлмөдөгү

сууга салды да, кайра артка кетти. Чабак айым бир маалда өзүн чаканын ичинде экенин сезди. Ал:

— Бул кай жак? Мен кайдамын,- деп бакыра баштады.

Бир аздан кийин анын түгөйү да чаканын ичине кирди. Бир маалда Азиз мырза чаканы алыш көлмөнүн четине коюп, көлмөнүн ичин тазалап кирди.

Азиз мырза болгон күч-аракети менен көлмөнү тазалап иштей турсун, биз бай-

куш кичинекей балыктар тууралуу кеби-
бизди улайлы. Кичинекей балыктар ошен-
тип чаканын ичинен бир тигил тарапка,
бир бул тарапка ары-бери тыбырчылап
сүзүп жатышты. Чабак айым:

— Бул жер кандай гана тар жана кичине
эken!- деп сүйлөнүп жатты. Анда жа-
нындагы түгөйү да аны коштоп:

— Ооба, абдан туура айтасың. Ар та-
рапка сүзүп көрдүм, бирок ар тарабымдан

жалаң гана дубалга туш болуп жатам! Бул жер аябандай тар боло баштады, - деди.

Чабак айым да таң калып:

— Кайда барганды кыялданып жатып, кайда туш болдук. Биздин көлмөбүз бул жерден аябандай кооз жана кенен болчу,- деп дагы деле сүйлөнө берди.

Түш болгон маалда чабак айым ушунчалық кысылгандыктан ыйлай баштады да, анан:

— Менин бул жерде калғыдай такыр

чыдамым калган жок. Бул жер абдан тар экен,- деди. Аны уккан балыктын түгөйү:

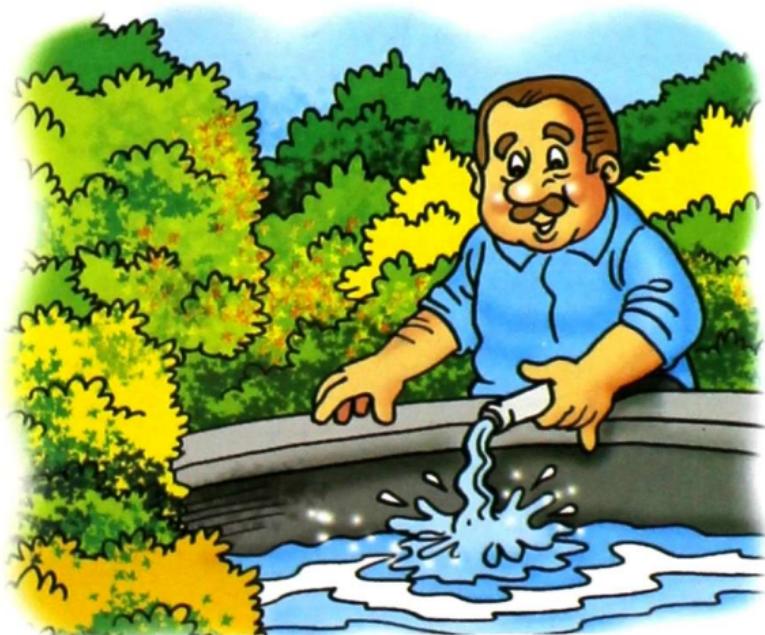
— Бул жерден эми чыгып кете албайбыз! Сабырдуулук менен чыдап күтүү керек,- деп аны сооротту.

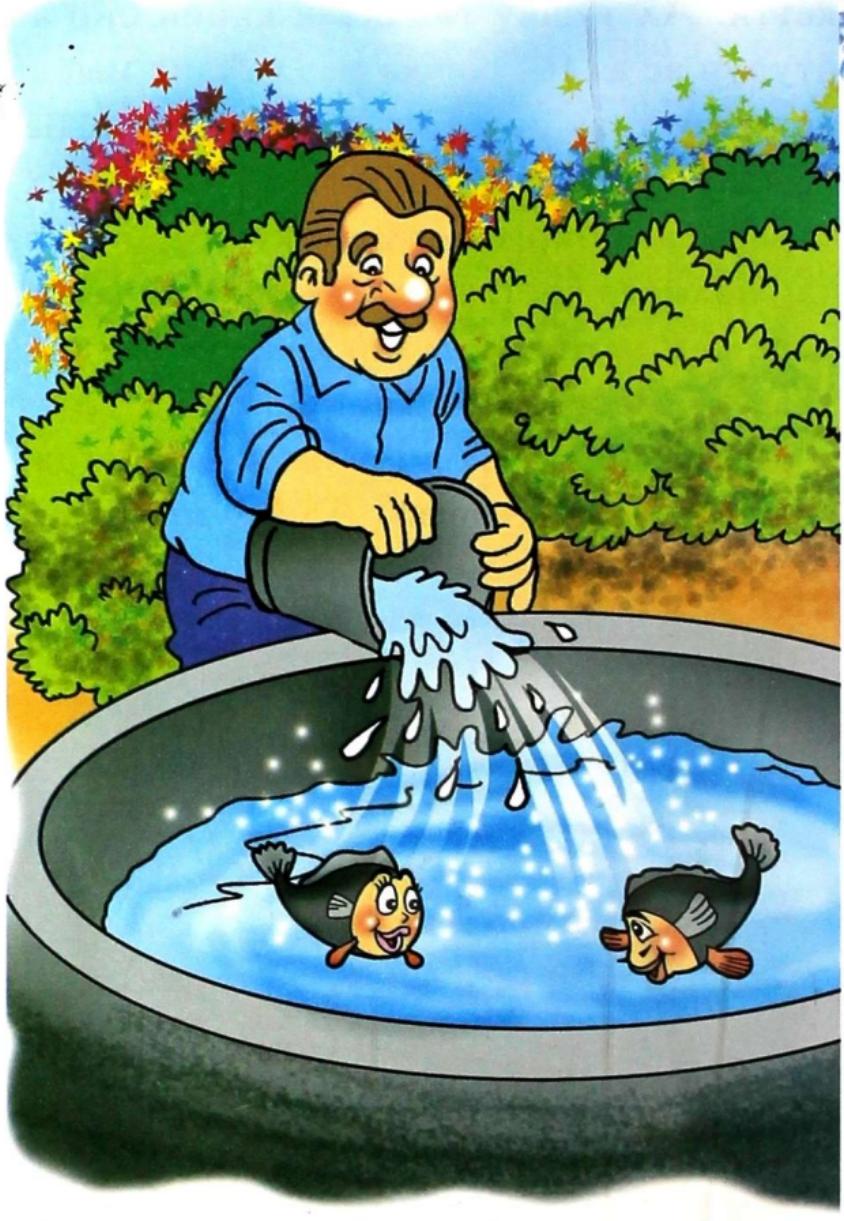
Чабак айым сабырдуу болушу керектигин түшүнгөн соң ыйлаганын токтотту.

Азиз мырза көлмөнү тазалагандан соң түшкү тамагын ичүү үчүн кооз чарбагына

кетти. Ал түшкү тамактан кийин бир аз отуруп эс алды. Кечке маал Азиз мырза көлмөнү таза сууга толтурду. Ичине балыктар салынган чакадагы сууну балыктары менен бирге көлмөгө күйдү. Балыктар көлмөгө кирген маалда рахаттана бир кере дем алысты. Алар кенен жана таптаза көлмөсүнө кайтып келгендиктөрүнөн абдан бактылуу эле. Көлмөдө зыпылдай сүзүп бара жатышып, Азиз мырзанын

жубайы менен кобурашып жатканын кулактары чалды. Ал жубайына:

— Кийинки жумада көлмөдөгү балыктарды шаардын башка тарабындагы дарыяга алып барып салайын,- деди. Жубайы Айгүл айым:

— Жакшы болот эле. Мындан ары көлмөнү тазалоо сага абдан кыйын боло баштады. Көлмөнү болсо ордунан алып, анын ордуна жемиш бактарын, гүлдөрдү тигели. Мындан да абдан кооз сонун болуп калат, - деди жолдошунун сөзүнө макул болуп.

Кичинекей балыктар бул кабарды угуп абдан кубанышты. Кийинки жуманы чыдамсыздык менен эки көзү төрт боло күтүп жатышты.

Ошентип күткөн күн да келип, Азиз мырза балыктарды дарыяга салды. Балыктар туптунук сууда ары-бери ойношуп, бактылуу болуп жашап калышкан экен.

Кечикпөө

"КАЙРАДАН УКТАП КАЛЫПТЫРМЫН"

Алысқы бир жакта чоң бир токой бар эken. Бул кооз токойдо жашаган баардык күштар ар күнү эртең менен бир маалда көл жээгине топтолушуп, таңкы ырларын ырдап сайрашчу. Күштардын сайраган керемет ырлары аркылуу токойдо жашаган баардык жаныбарлар таң атканын билип ойгонушчу.

Бир күнү эрте менен Булбул айым абдан ойго баткан эле. Ал балдарына эрте мененки тамагын даярдап жатып, ойлонгон абалында өзүнчө:

— Сака айым дагы уктап калды. Дайыма кечигип жүрөт. Биз эрте мененки ырыбызды ырдайлы, андан әмдигиче дайын жок. Саат да канча болуп кетти,- деди күбүрөнүп.

Арадан көп өтпөй эле уйкулуу көздөрүн ушалап Сака айым көрүндү. Булбул айым ага:

— Оо-оо! Сака айым, акыры ойгонгон экенсинг! Сен эрте мененки ырга катышкан

жоксуң го,- деди.

Сака айым аябагандай кейигенсип, капаланып турган эле. Булбул айымга жооп да берген жок. Булбул айым сүйлөнгөнүн улантып:

— Бүгүндөн тартып сизди ойготууга барбаймын, Сака айым. Канча күндөн бери сайрап жатам, бирок ошентсе да ойгонбой жатасыз. Эми мен дагы таңкы сайроого катышкыңыз келбегенине көзүм жетти,- деди. Анда Сака айым капаланып:

— Таңкы сайроого катышууну албетте,

каалап жатам, бирок кандай болсо да ой-гоно албай, тилекке каршы уктап калып жатам,- деди.

Андан соң ачууланган Булбул айымдын жанынан жыла басып жөнөдү. Сака айым Булбул айымдын айткан сөздөрүнө абдан капаланды. Уясына келе жатып ызасына чыдабай, мукактанып ыйлай баштады. Капысынан бактын үстүңкү талдарынан бир үн чыкты. Ал үн:

— Сака айым, эмнеге ыйлап жатасыз?

— деп сурады.

Сака айым чочуп кетти да, бир аздан соң үкүнүн үнүн тааныды. үкү учуп келип, Сака айымдын уясынын жанына конду. Аナン көздөрүн ушалап:

— Жогорудагы талда уктап жаткан элем. Ыйлаганыңызды уккан соң ойгонуп, абдан кабатырландым. Бир арманыңыз барбы?— деп сурады.

Сака айым:

— Кечирим сурайм сизди ойготконума, урматтуу үкү. Ооба, бир арманым бар. Таң атканда ойгоно албай уктап калып,

таңқы күштардын сайроосуна дайыма
кечигип жатам,- деди да, эрте мененки
Булбул айым менен болгон окуяны төк-
пөй-чачпай айтып берди. Муну уккан соң
үкү биртике ойлоно туруп калып:

- Балким менин сизге жардамым ти-
йип калгысы бардыр?- деди. Сака айым
сүйүнгөнүнөн канаттарын каккылап:
- Чын элеби?- деп сурады.

ұқы:

— Билесиң да мен күндүзү уктап, түнкүсүн ойгонуп жем таап жеймин. Эрте менен уяма кайтып келип уктаймын. үйгө кайтып келе жатып сени ойготуп коёон,- деди. Сака айым ұкүгө раҳматын айтты.

Эртеси күнү эрте менен ұқы айткан сөзүнө туруп, Сака айымды ойготуп кетти. Сака айым эрте мененки ыр үчүн көл жәэгине барган биринчи күш болду. Ал абдан бактылуу эле. Дароо бир бактын бутагына конуп, сайроого даяр болуп турду. Булбул айым жана башка күштар

келишип, Сака айымды көргөндө таң калышты да, анан:

— Оо-оо! Сака айым, бүгүн абдан эрте келген экенсиз! Кантип ойгонуп туруп келдиңиз? - дешти.

Сака айым күлүмсүрөп:

— Мындан кийин такыр кечикпей келмек болдум,- деди. Ошентип арадан күндөр өттү. Бир күнү эртең менен үкү кайрадан Сака айымды ойготуу үчүн анын уясына келген учурда көргөн көзүнө ишенбей кетти. Себеби, Сака айым әбак әле ойгонгон әле. Ал тургай уясын тазалап, көлгө

барыш үчүн даярданып жаткан экен. Ал үкүнү көргөндө:

— Кутман таңыңыз менен үкү! Сизге канчалық раҳмат айтсам да аз болот. Сиэдин жардамыңыз менен эрте турганга көнүп калдым. Эми өзүм эле ойгонуп калдым, -деди.

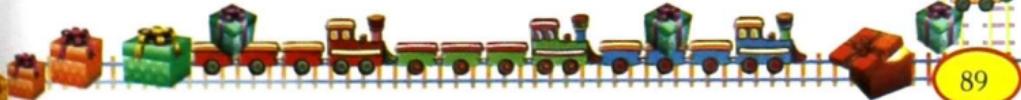
Муну уккан үкү абдан кубанып кетти да, досун куттуктады. Үкү укташ үчүн уясын көздөй бара жатканда Сака айым кубулжуган үнү менен жаныбарларды жаңы күнгө ойготуш үчүн көлдү көздөй бара жаткан эле.

КЫЗЫЛ ПОЕЗДИН ТУУЛГАН КҮНҮ

Кичинекей Күмүшайдын кызыл чоң бир поезди бар эле. Бирок анын эскилиги жеткендиктен Күмүшай аны менен ойночу деле эмес. Поезд узак убакытка чейин оюнчуктар салынган себетте жаткан болчу. Жанында болсо дөңгөлөктөрү жоголгон кичинекей бир жүк ташыган машина жана бир жак колу жок бир оюнчук бөбөк бар болчу. Ар күнү кечинде жатуу убактысы кел-

ген маалда Күмүшай бөлмөсүн жыйначу. Баардык оюнчуктарын оюнчуктар салынчу себетке топточу.

Бир күнү кечинде поезд оюнчуктардын себетинде үстүнө салынган эле. Күмүшайдын уктаар маалы болуп калган. Ал күнү поезд бүгүн өзүнүн туулган күнү әкендигин әстеди. Жан-дили менен жок дегенде бир адамдын өзүнүн ичиндеги көксөөсүн түшүнүп, аны ондоп коюшун абдан сама-

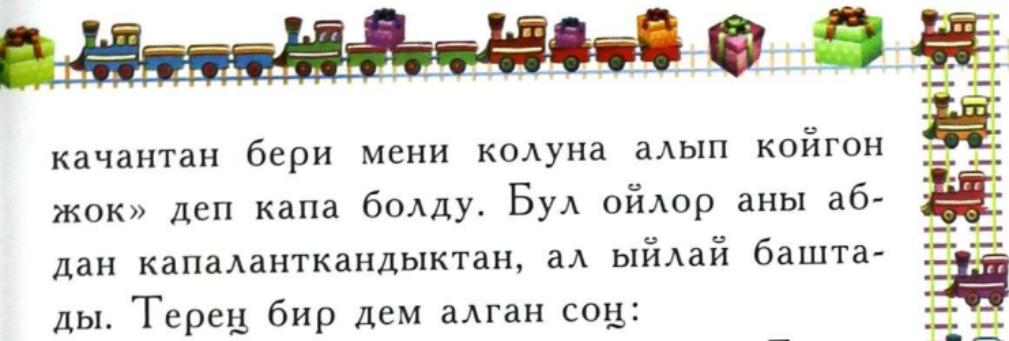

ды. Бирок ал күнү себеттеги бир да оюнчук, ага бир да жылуу сөз айткан эмес эле.

Кызыл поезд өзүнчө: «Жаңы болгон кезимде Күмүшай жана баардык оюнчуктар ар жылы туулган күнүмдү эсинен чыгарышчу эмес. Эми болсо минтип... Эски жана өңү өчкөн бир поездге айланым. Эми мени эч ким ойлобойт. Күмүшай да

качантан бери мени колуна алып койғон жок» деп капа болду. Бул ойлор аны абдан капаланткандыктан, ал ыйлай баштады. Терен бир дем алган соң:

— Бұғұн менин туулған күнүм. Бирок муны әч ким әстеп да койғон жок. Мен болсо оюнчуктардын әсіне салбадым! Себеби мен абдан әскимин,- деди кайрадан күңкүлдөп.

Бир колу бар оюнчук бөбек поезддин сөздөрүн угуп калды да, курбуларына:

— Достор, бүгүн кызыл поезддин туулган күнү әкен. Ага жакшы бир туулган күндү өткөрүү үчүн шаңдуу кече уюштуралыбы? - деп шыбырады. Оюнчуктардын баары бирге:

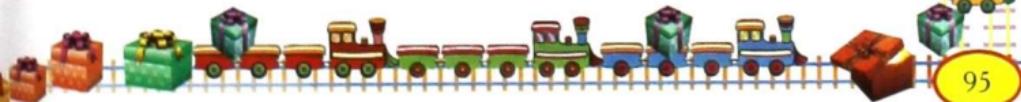
— О-оба-а,- деп кыйкырып жиберишти. Андан соң баардык оюнчуктар себеттен чыгышты. Бир колу бар бөбөк оюнчук кичинекей бир каптын ичинен Күмүшайдын боёгуч китебинин жанындағы кызыл боёктон керектүү өлчөмдө алды. Боёк кистини алып, эски кызыл поезддин жанына барды. Жираф менен бир колу бар бөбөк

Эски кызыл поездди бойёй башташты. Бул маалда башка оюнчуктар да айлананы кооздоп жатышты. Баардык оюнчуктар эски поезддин кандай болуп калаарынаabdan кызыгып жатышты.

Жалгыз колу бар бөбек бойғонду аяктады да, башка оюнчуктарды да жанына чакырды. Баары поезддин жанына келишти. Алар поезддин жаңы кебетесин көрүп abdan жактырышты. Кызыл поезд кандай көрүнүп калганына abdan кызыгышты. Кызыл поезд чыдамы кетип, дароо күзгүнүн

жанына чуркап барды. Өзүнө ушундай бир карап алды да:

— Аи-иий! Мурдагыдай болуп калдым го,- деди кубанып. Баардык оюнчуктар бирден келип, кызыл поездди туулган күнү менен күттүктап жатышты. Кызыл поезд баарына өз-өзүнчө рахматын айтып, ыраазычылыгын билдириди. Ал күнү кечинде баардык оюнчуктар кызыл поезддин туулган күнүн майрамдоо менен абдан соңун убакыт өткөрүштү. Мындай көңүлдүү жана шаттуу майрамдын кийин алар абдан

чарчашкан эле. Баардык оюнчуктар укташ үчүн оюнчуктар салынган себетке бара жатканда кызыл поезд:

— Достор, баарыңарга чоң раҳмат. Бул туулган күнүмдү тақыр унутпаймын. Баарыңар абдан боорукер жакшы ниеттүү курбулар экенсиңер,- деди.

Эртеси эрте менен кичинекей Күмүшай күндөгүдөй эле оюнчуктар салынган себетине келди. Ал күнү ойной турган бир-эки оюнчукту тандап алды.

Сенин оюңча Күмүшай эң биринчи кайсы оюнчукту алды деп ойлойсуң?..

Албетте, ал кызыл поездди алды!

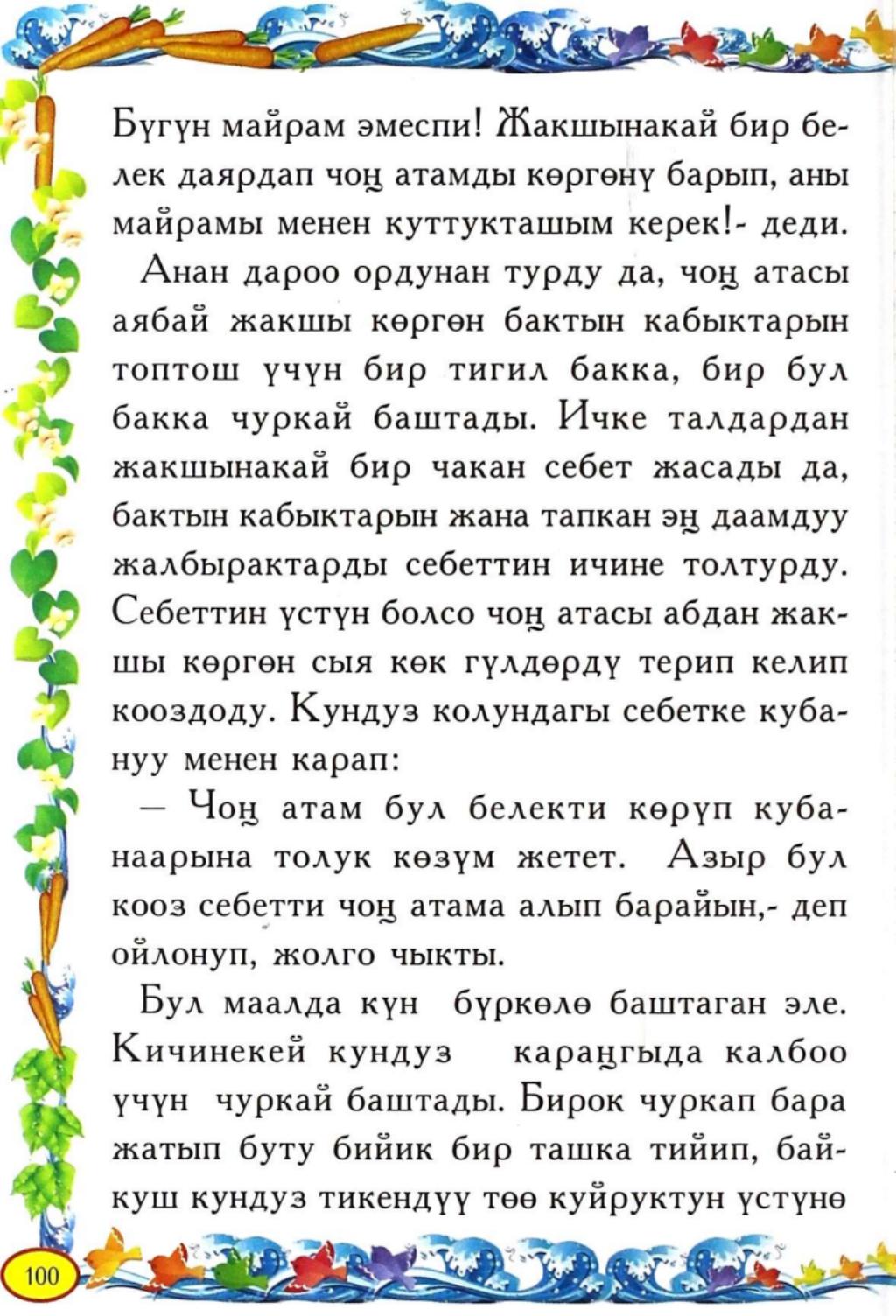

КУНДУЗ АТАНЫН БЕЛЕГИ

Чоң бир токойдо күндөгүдөй эле бешим маалы эле. Кичинекей бир кундуз дарыянын жээгинде отуруп тамак жеп жатты. Ошондой эле ал ар тарапка да көз чаптырып коюп отурду. Бир маалда кундуз аркы жээктен кичинекей бир коёндүн чоң атасы менен сабиз табуу үчүн жайдары болуп ээрчише кетип бара жаткандарын көрүп калды. Кичинекей кундуз капысынан ордунан турду да өзүнчө:

— Аа-аа! Мен кандайча унутуп калдым?!

Бұғұн майрам әмеспи! Жакшынакай бир белек даярдап соң атамды көргөнү барып, аны майрамы менен күттүкташым керек! - деди.

Анан дароо ордунаң турду да, соң атасы аябай жакшы көргөн бактың кабыктарын топтош үчүн бир тигил бакка, бир бул бакка чуркай баштады. Ичке талдардан жакшынакай бир чакан себет жасады да, бактың кабыктарын жана тапкан эң даамдуу жалбырактарды себеттин ичине толтурду. Себеттин үстүн болсо соң атасы абдан жакшы көргөн сыя көк гүлдөрдү терип келип кооздоду. Кундуз колундагы себетке кубануу менен карап:

— Соң атам бул белекти көрүп кубанаарына толук көзүм жетет. Азыр бул кооз себетти соң атама алып барайын, - деп ойлонуп, жолго чыкты.

Бул маалда күн бүркөлө баштаган эле. Кичинекей кундуз караңгыда калбоо үчүн чуркай баштады. Бирок чурқап бара жатып буту бийик бир ташка тийип, байкуш кундуз тикендүү төө күйруктун үстүнө

жыгылып түштү. Чоң атасы үчүн даярдаган жақшынакай себет да колунан ыргып кетти. Анысы аз келгенсип ичиндегилердин баары төө күйрукка чачырап жатып калды. Кичинекей кундуз жаны ачып кыйнала төө күйруктан араң чыкты. Аябай капаланды, анан төө күйрукка карап:

— Баары төө күйруктун үстүнө төгүлүп калган турбайбы... Азыр барып жаңы бир себетти белекке жасап даярдаганга же-тишпейм го, - деди сүйлөнүп. Акырында ойлонуп отуруп, анан белеги жок болсо да чоң атасын куттуктап коюуну чечти.

Ошентип кичинекей кундуз дарыянын

иchinдеги кундуз уяларынын арасынан чоң атасынын уясын тапты. Чоң атасы болсо уясынын үстүнө чыгып отурган экен. Ал асманды карап алыш, улам бир жаркыраган жылдыздарга сугун артып жаткан эле. Чоң атасы кичинекей кундузду көргөндө абдан сүйүнүп кетти. Аны жанына чакырып алды. Кичинекей Кундуз дароо чоң атасынын колунан, андан соң бетинен өөп:

- Саламатсызбы чоң ата. Майрамыңыз куттуу болсун! - деди.
- Күш келипсисү, кичинекей береке не-

берем. Рахмат! - деди чоң атасы кубанып.

Кичинекей кундуз өзүнчө капалана:

— Чоң ата, сиз үчүн абдан кооз бир себетти даярдаган болчумун. Ичине болсо аябай жакшы көргөн бактардын кабыктарын толтура салгамын. Бирок чуркап келе жатып жыгылып кетип, аларды тикендүү төө куйрукка түшүрүп алдым. Белек бербей калганым абдан өкүнүчтүү болуп калды,- деди.

Анда чоң атасы жумшак үнү менен:

— Берекем, эч нерсе эмес! Менин жашы

улгайған жүрөгүм сени көргөнгө кандаң
бактылуу болгонун билсөңчи! Сенин мени
ойлоп жаныма келгениң, мен үчүн эң чоң
белек болуп эсептелет, чоң раҳмат айланы-
йын,- деди да небересинин башынан сылады.

«Сыйга сый, сыр аякка бал» дегендей,
чоң атасы уясынан абдан даамдуу жана
жаңы жаш кабыктарды небересине берди.
Ошентип чоң атасы менен небереси ал
кунү кечинде чогуу абдан сонун убакыт
өткөрүшкөн экен.

100

Баланын ақыл-эсинин калыптанышы, дүйнө таанымы кыялдар аркылуу байыйт. Бул өз кезегинде жашоого аралашуу үчүн жол болуп эсептелет. Кыялдардын алып-учуп, өзгөчө өөрчүшүнө салымын кошкон жомоктор болот эмеспи. Бала жомокту угуп, же окуп жатып жомокто берилгендерди кыялында элестетет. Бул жагдай - ал үчүн абдан пайдалуу жана абдан рахат алчу бир маанилүү учур. Китептеги жомоктордо адам болуу касиети, адамдык сапаттар ар кандай мисалдар менен түшүндүрүлсө, жомоктун баланын калыптануусуна тийгизген таасири дагы да артат.

Мындаид өзгөчө маанилерге көнүл буруу менен даярдалган колунуздагы чыгармалар аркылуу баланызды алаксытып жатып аны достук, түрүктүүлүк, чынчылдык, боорукерлик, сый көрсөтүү жана дагы башка көптөгөн нарк-дөөлөт касиеттерине ээ болушуна шарт түзөсүз деген үмүттөбүз.

ISBN 978-9967-475-15-1

9789967475151-1

www.avrasyapress.com

